

ประเด็นปัญหา

๒๘. ขอนที่ดินมีโฉนดซึ่งได้อุทิศให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี เพื่อก่อสร้าง โรงผสมอาหารสัตว์

ข้อเท็จจริง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การอุทิศที่ดินดังกล่าวมีผลสมบูรณ์ กรรมสิทธิ์ในที่ดินย่อมตกเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ และเมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินตามเจตนาของผู้อุทิศแล้ว ผู้อุทิศให้จึงไม่สามารถขอคืนที่ดินดังกล่าวได้ แม้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี มิได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินดังกล่าวแล้ว กรรมสิทธิ์ในที่ดินย่อมไม่สูญสิ้นไปยังคงเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี จึงขอหารือว่าความเห็นกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

ข้อกฎหมาย/ ระเบียบ/ หนังสือเวียน

๑. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔
๒. พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔ วรรคสอง
๓. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินคืนให้แก่ผู้บริจาค เรื่องเสร็จที่ ๔๙๓/๒๕๔๘
๔. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การคืนที่ดินที่อุทิศให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันให้เจ้าของที่ดินเดิม เรื่องเสร็จที่ ๗๐๑/๒๕๕๑

ความเห็น กรมที่ดิน

ที่ดินมีโฉนดซึ่งนางหนู เครือแปง จดทะเบียนอุทิศให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ก่อสร้างโรงผสมอาหารสัตว์ จะมีสถานะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดา หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประการใด นั้น เห็นว่า “สาธารณสมบัติของแผ่นดิน” ตามนัยมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หมายถึงทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน และการที่จะพิจารณาว่าทรัพย์สินใดเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ จะต้องพิจารณาจากองค์ประกอบรวมสองประการ คือ (๑) ต้องเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และ (๒) ทางราชการได้ใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน หากไม่ครบองค์ประกอบดังกล่าวทรัพย์สินนั้นย่อมไม่ถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นแต่เพียงทรัพย์สินของแผ่นดินเท่านั้น (ตามนัยความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๙๓/๒๕๔๘, ๗๐๑/๒๕๕๑) และจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่าที่ดินแปลงดังกล่าวได้มีการเข้าใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของผู้อุทิศแล้วที่ดินแปลงนี้จึงมีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยเฉพาะ ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๓) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเนื่องจากที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงไม่เป็นที่ราชพัสดุตามมาตรา ๔ วรรคสอง

แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ แม้ภายหลังปรากฏว่า องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดสระบุรีไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงนี้อีก กรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงนี้
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีย่อมไม่สูญสิ้นไปแต่อย่างใด ความเห็นของ
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นถูกต้องแล้ว